

Nr 231.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar m. m.; given Stockholms slott den 9 april 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås — efter framställningar från American Joint Distribution Committee och FN:s biträdande flyktingkommissarie — att till Sverige överföras omkring 35 tuberkulossjuka flyktingar jämte högst 25 anhöriga till dessa.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
9 april 1952.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, fråga om *överförande till Sverige av vissa sjuka flyktingar m. m.* samt anför.

Framställning av American Joint Distribution Committee.

Ovannämnda organisation hemställer i skrivelse den 27 mars 1952 att Sverige skall mottaga 25 tuberkulossjuka och 35 eftertuberkulösa judiska flyktingar och »displaced persons». Skrivelsens innehåll kan sammanfattas sålunda.

American Joint Distribution Committee, vanligen kallad Joint, är Amerikas största privata humanitära organisation. Dess verksamhet avser praktiskt taget samtliga hjälpbehövande judar såväl i Europa som i världen i övrigt och i synnerhet offren för krig och förföljelse. Fortfarande äro tiotusentals flyktingar och »displaced persons» i nästan ett dussin europeiska länder i trängande behov av hjälp. Organisationen eftersträvar särskilt att hjälpa dem, vilka befinna sig i Italien, Österrike och Tyskland, att få stadigvarande vistelseort i andra länder. Av dessa vårdas ca 200 tbc-sjuka på sanatorier i Tyskland och Italien och utgöres ett lika stort antal av tidigare tbc-sjuka. Av de förstnämnda behöves en del fortfarande långvarig sanatorievard, medan andra av dem skulle kunna botas inom ett halvt till två år. Sverige och andra länder ha tidigare efter överenskommelse med Internationella flyktingorganisationen (IRO) mottagit tbc-sjuka av den senare kategorien mot bidrag av 1 000 dollars för varje mottaget fall. På grund av ett beklagligt missförstånd mellan IRO och Joint ha emellertid inga judiska flyktingfall berörts av dessa hjälpaktioner. Joint hemställer nu, att Sverige på samma villkor som i nämnda överenskommelse mottager 25 tbc-sjuka judiska flyktingar.

De tidigare tbc-sjuka ha undergått arbetsträning i särskilda läger. De skulle lätt kunna anpassa sig till normala ekonomiska och sociala förhållanden i vilket land som helst. Joint vädjar till Sverige att mottaga 35 sådana personer för stadigvarande bosättning i Sverige. Då dessa trots allt

alltjämt medföra vissa speciella sociala problem och kräva läkartillsyn i varierande utsträckning, är Joint beredd att lämna engångsbidrag även för dem.

Vidare framhåller Joint, att det skulle vara värdefullt, om Sverige ville sända en delegation till München och Rom för att på ort och ställe få direkta och konkreta uppgifter rörande dem, som önska emigrera till Sverige, och avgöra, huruvida dessa uppfylla de krav, som Sverige vill uppställa. Kostnaderna för denna delegation är Joint villig att bestrida.

Framställning av FN:s biträdande flyktingkommissarie.

Från utrikesdepartementet har den 20 februari 1952 till inrikesdepartementet överlämnats en promemoria jämte bilaga rörande hjälpbehoven bland de flyktingar, som falla under FN:s flyktingkommissaries mandat. Sedermera har FN:s biträdande flyktingkommissarie i en av utrikesdepartementet den 27 mars 1952 överlämnad skrivelse hemställt, att Sverige ville mottaga 11 tbc-sjuka landsflyktiga barn och 25 anhöriga till dessa. Handlingarna i ärendet innehålla, såvitt nu är i fråga, i huvudsak följande.

En av IRO verkställd undersökning har visat, att var femte flykting i det allierade militärkommandots i Trieste flyktingläger lider av tuberkulos. Endast ett ringa fåtal av dessa vårdas på sanatorier. I övrigt bo friska och tbc-sjuka tillsammans i överfyllda flyktingläger, vilket skapar förutsättningar för sjukdomens spridande. Även efter tillkomsten av nya vårdplatser komma alltjämt 180 tbc-sjuka flyktingar att finnas kvar i lägren. I förenämnda skrivelse hemställes, att Sverige ville mottaga 11 tbc-sjuka barn för vård och varaktigt vistelse samt 25 anhöriga till dem. Militärkommandot i Trieste är villigt att betala resekostnaderna till Sverige.

Yttranden.

Över American Joint Distribution Committee's framställning ha yttranden avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen och medicinalstyrelsen efter samråd med statens utlänningskommission.

Arbetsmarknadsstyrelsen kan med hänsyn till arbetsmarknadsläget icke f. n. tillstyrka ett överförande av arbetskraft. Därest av andra skäl en överföring anses böra komma till stånd, vill styrelsen ej motsätta sig bifall men vill anmäla, att det — av tillgängliga uppgifter om de enskildas yrkeskvalifikationer att döma — torde uppstå avsevärda svårigheter att arbetsplacera dem. Anledningen härtill är, att behovet av utländsk arbetskraft numera begränsats till att gälla vissa välkvalificerade yrkesmän, huvudsakligast inom järn- och metallindustrin.

Medicinalstyrelsen anför, att möjlighet finnes att bereda omkring 25 tuberkulossjuka judiska flyktingar vård på sanatorier i Sverige. Styrelsen tillstyrker, att en uttagningskommission på bekostnad av American Joint Distribution Committee får resa till München och Rom för att där närmare studera förhållandena. Med hänvisning till vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört avstyrker dock styrelsen under alla förhållanden, att personer, som

återställts från tuberkulos och nu äro omskolade och som således icke längre äro i behov av sanatorievård, mottagas i Sverige.

I ett underhandsyttrande från *medicinalstyrelsen* anföres, att de 11 tuberkulossjuka barn, som avses i FN:s biträdande flyktingkommissaries skivelse, utan svårighet kunna beredas plats på sanatorium i Sverige.

Departementschefen.

Sverige har tidigare vid olika tillfällen beslutat mottaga tuberkulossjuka flyktingar och i vissa fall deras anhöriga. Jag vill härvid erinra om riksdagens beslut härutinnan i anledning av propositionerna nr 137/1950, nr 95/1951 och nr 2/1952. Såsom ytterligare ett led i detta internationella hjälparbete anser jag, att Sverige bör mottaga de 25 tuberkulossjuka judiska flyktingar samt de 11 tuberkulossjuka barn och 25 anhöriga till dessa, vilka avses i skrivelserna från American Joint Distribution Committee respektive Förenta Nationernas biträdande flyktingkommissarie, allt i den mån detta efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall finnes böra ske. Jag anser mig däremot — av de skäl, som arbetsmarknadsstyrelsen anfört — icke kunna tillstyrka Joints framställning i den del som avser de 35 tidigare tbc-sjuka men nu återställda och omskolade judiska flyktingarna.

Den slutliga uttagningen av de flyktingar, som enligt mitt förslag skola omhändertagas i Sverige, bör ombesörjas av en svensk delegation i samråd med American Joint Distribution Committee och Förenta Nationernas flyktingkommissarie. Överförandet till Sverige beräknas äga rum under tiden närmast efter den 1 juli 1952. Efter ankomsten till Sverige böra de arbetsförmögna anhöriga snarast möjligt arbetsplaceras. I mån av behov böra de erhålla omskolning och starthjälp genom arbetsmarknadsstyrelsen. Beträffande de anhörigas och de sjukas behandling i socialvårdshänseende och deras möjligheter att erhålla svenskt medborgarskap böra samma allmänna synpunkter få gälla som anförts rörande jämförliga, tidigare här mottagna flyktingar (jfr prop. nr 137/1950 och nr 95/1951).

De kostnader, som kunna beräknas uppstå, hänföra sig till uttagningen av de sjuka och deras anhöriga, läkarbesiktning vid ankomsten till Sverige, transporter till respektive bestämmelseorter i Sverige, på sanatorierna lämnad vård — f. n. beräknad till 20 kronor per dag och person — de anhörigas omhändertagande under viss tid efter ankomsten i avvaktan på arbetsplacering samt starthjälp, eventuell omskolning av vissa anhöriga och omhändertagande av arbetsförmögna anhöriga.

Kostnaderna för uttagningen av de tbc-sjuka barnen och deras anhöriga i Trieste samt för barnens och de anhörigas omhändertagande och vård under budgetåret 1952/53 torde kunna beräknas till i runt tal 100 000 kronor. Kostnaderna för de tbc-sjuka judiska flyktingarna under samma budgetår uppskattar jag till ca 200 000 kronor.

Å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår samt å riksstaten för nästa budgetår har under tredje huvudtiteln upptagits ett reservationsanslag till bidrag till internationell hjälpverksamhet. Vid beräkningen av anslaget har hänsyn tagits till behovet av medel för hjälp till flyktingar av den kategori, som avses i framställningen från Förenta Nationernas flyktingkommissarie. Kostnaderna för uttagning och vård m. m. av de tbc-sjuka barnen i Trieste jämte utgifterna för omhändertagande av barnens anhöriga torde därför böra bestridas från nämnda anslag. Beträffande de tbc-sjuka judiska flyktingarna har, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, Joint åtagit sig att betala uttagnings- och resekostnaderna samt därutöver ett belopp av 1 000 dollars för varje fall. Joint har senare genom ledningen för Mosaiska församlingen i Stockholm skriftligen utfäst sig att bestrida samtliga kostnader i samband med de sjukas uttagning, överförande och vård under budgetåret 1952/53. För nästa budgetår behöva alltså icke anvisas några medel för detta ändamål. Jag förutsätter, att kostnader för starthjälp, uppehälle under omskolning eller omhändertagande av arbetsoförmögna anhöriga skola bestridas från de anslag under femte och åttonde huvudtitlarna, varifrån sådana utgifter regelmässigt utgå.

Med hänsyn till de kostnader, som framdeles kunna uppkomma för meddelande av vård åt de sjuka flyktingarna, bör riksdagens medgivande inhämtas till de av mig i det föregående förordade hjälpaktionerna.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att i Sverige skola för varaktig vistelse mottagas omkring 35 tuberkulossjuka flyktingar jämte högst 25 anhöriga till dessa.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

C.-G. Carlström.
